

İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgütsel Kimlik Algıları

Murat Taşdan ¹

Öz

Bu araştırmanın temel amacı öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının düzeyini belirlemek ve çeşitli değişkenlere göre ortaya koymaktır. Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu Türkiye'deki yedi coğrafi bölgeden rastgele seçilen, yedi ilde 2012-13 eğitim-öğretim yılında görev yapan 287 ilköğretim okulu öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen "Okulda Örgütsel Kimlik Algısı" ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel kimlik algılarının ölçeğin genelinde ve tüm alt boyutlarında "orta" düzeyde olduğu saptanmıştır. İlköğretim okulu öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının görev yaptıkları bölgeye, yerleşim yerine, okulun büyüklüğüne, öğretmenlerin cinsiyetlerine ve mesleki kıdemlerine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Kimlik
Örgütsel kimlik
Öğretmen
İlköğretim okulu
İmaj

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 26.11.2012

Kabul Tarihi: 03.07.2014

Elektronik Yayın Tarihi: 04.08.2015

DOI: 10.15390/EB.2015.2442

Giriş

Örgütsel kimlik (identification) kavramını tanımlamak için, kimlik (identity) kavramını anlamak gerekmektedir. Kimlik kavramı antik çağdan beri tartışılan bir kavramdır. Kavram "ben kimim? ya da "biz kimiz?" sorularına verilen cevaplar ile ilgili olarak bireyin kendi kendini referans eden sorularına ve cevaplarına işaret eder.

Örgütsel kimlik kavramı Lasswell'in (1965) politik teorisine dayanmaktadır. Kavram ilk olarak Foote (1951) tarafından sosyal dünya içerisinde insanın yaptığı düzenlemeleri anlatmak için kullanılmıştır. Örgütsel kimlik konusuyla ilgili ilk detaylı çalışma ise March ve Simon (1958) tarafından yapılmıştır (Aktaran Riketta, 2005). Foote'tan (1951) yaklaşık 20 yıl sonra Brown (1969) örgütte kimliği tanımlayan deneysel bir çalışma yapmıştır. Örgütsel kimlik konusu devam eden yıllarda da farklı araştırmacılar tarafından ele alınmıştır (Brown, 1969; Lee, 1969; Patchen, 1970; Rotondi, 1975).

Örgütsel kimlik algısı, psikolojik bir durumdur. Kavram bireysel bakış açısıyla çalışanın geniş örgütsel yaşamda, yaşamın bir bölümüne ilişkin algısıdır. Bireyin örgüt ile ilişkilerinde kişisel bir bilinçtir (Rousseau, 1998). Örgütsel kimlik, örgüt üyelerinin örgütün bütününe yönelik inançları ve deneyimleri, kendilerini örgüt olarak nasıl ifade ettiği ile ilgilidir (Hatch ve Schultz, 1997). Bir başka tanımda örgütsel kimlik, karmaşık, dinamik ve karşılıklı etkileşimle belirlenen bilişsel imaj durumu olarak tanımlanmaktadır (Scott ve Lane, 2000). Aslında örgütsel kimlik, çalışanın bir üye olarak kendisinin veya dışarıdakilerin örgüte ilişkin tutum ve inançlarının bir derecesidir (Dutton, Dukerich ve Harquail, 1994). Pratt'e (1998) göre ise örgütsel kimlik çalışanın kendisi ve örgüt hakkındaki bireysel inançlarından oluşmaktadır. Örgüt içerisinde bireyin kimliği ve inançları ile örgütle bütünleşmesidir.

¹ Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, murattasdan@gmail.com

Örgütsel kimlik kavramı eğitim kurumları için düşünüldüğünde; okulu bir örgüt olarak diğer okullardan ayıran, okulun gücünü gösteren, okula ilişkin kestirimlerde bulunmayı sağlayan ve okulun moral yapısını gösteren durumdur (Altun, 2001). Alanyazında örgütsel kimliğin, öncülleri ve sonuçlarıyla farklı boyutlarıyla ele alındığı görülmektedir. Bu araştırmaların bazıları şunlardır; Scott, Corman ve Cheney (1998); Meyer, Becker ve Van Dick (2006); Cheney ve Tompkins (1987) örgütsel kimlik algısı ile örgütsel adanmışlık ilişkisi; Rotondi, (1975) örgütsel kimlik ve gruba katılım ilişkisi; Lee, (1969) bilim insanlarının örgütsel kimlik algısının belirlenmesi; Larson ve Pepper, (2003) örgütsel kimlik stratejilerinin tespiti; Garmon, (2004) örgütsel kimlik ile kimlik, imaj, kültür ve örgütsel öğrenme arasındaki ilişki; Foote (1951) örgütsel kimlik ve motivasyon arasındaki ilişki; Cherim, (2002) ise örgütsel kimlik ve örgütsel değişim stratejileri arasındaki ilişki boyutlarında konuyu ele aldıkları çalışmalardır. Türkiye'deki ilgili alanyazın tarandığında, konuyla ilgili yeni ve az da olsa bazı çalışmaların olduğu görülmektedir (Okay, 2000; Ertürk, 2003; Tüzün, 2006; Taşdan, 2010).

Moffitt (1994) örgütsel imajı ve dolayısıyla örgütsel kimliği belli bir tarihsel süreçte kişisel, çevresel, kültürel ve örgütsel etkenlere bağlı oluşan bir kavram olarak tanımlamıştır (Moffitt, 1994). Lee (1971) ise kimlik kavramını aidiyet, sadakat ve paylaşılmış özellikler olarak ifade etmiştir.. Paylaşılmış özellikler olarak kimliği, birey ve örgütteki diğer çalışanlar arasındaki nitelik benzerliğini ifade eder. Söz konusu paylaşılmış özellikler, demografik, tavırsal, eğitim, vasıf, tecrübe, cinsiyet, ırk, yaş, görev süresi, iş düzeyi ve iş tipi gibi örgütsel değişkenleri içerir (Lee, 1971 Aktaran Tüzün, 2006). Lee (1971) ve Moffitt'in (1994) tanımlarında da görüldüğü gibi çalışanların örgütsel kimlik algısı kişisel ve örgütsel değişkenlerin etkisiyle oluşmaktadır. Konuyla ilgili daha önce yapılan çalışmalar incelendiğinde örgütsel kimlik algısının cinsiyet, eğitim durumu ve mesleki kıdem, (Tüzün, 2006; Çobanoğlu, 2008; Gülşen, 2010) değişkenleriyle ele alındığı görülmüştür. Bu çalışmada da araştırmanın yapıldığı eğitim kurumlarının ve çalışma grubunun özellikleri de dikkate alınarak örgütsel kimlik konusu ilk defa okul büyüklüğü, coğrafi bölge ve yaşanan yer değişkenleriyle incelenmiştir. Kullanılan bu değişkenler ile çalışmanın alanyazına önemli katkı getireceği düşünülmektedir.

Türkiye'deki alanyazın incelendiğinde sanayi örgütlerindeki çalışanların ve yöneticilerin örgütsel kimlik algısını belirlemeye yönelik bazı çalışmaların olduğu saptanmıştır (Ertürk 2003; Tüzün 2006). Eğitim örgütlerinde, eğitim çalışanlarının örgütsel kimlik algılarını belirlemeye yönelik çalışmanın çok sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmanın temel amacı öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının düzeyini belirlemek ve öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarını çeşitli değişkenlere göre ortaya koymaktır. Bu temel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

İlköğretim okulu öğretmenlerinin görev yaptıkları okula ilişkin;

1. Örgütsel kimlik algılarının düzeyi nedir ?
2. Öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları; okulun bulunduğu coğrafi bölgeye, okulun il içerisindeki durumuna (il-ilçe-köy), okulun büyüklüğüne ve öğretmenlerin yaşadıkları yere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Örgütsel kimlik algıları; cinsiyete, mesleki kıdeme ve eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma, öğretmenlerin okula ilişkin örgütsel kimlik algılarının ortaya konulmasına yönelik tarama modelinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'deki yedi coğrafi bölgeden rastgele seçilen, yedi ilde görev yapan 287 ilköğretim okulu öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin illere göre dağılımı şöyledir; Bursa'da 38, Çorum'da 36, Diyarbakır'da 30, Mersin'de 31, Kars'ta 59, Kütahya'da 45 ve Trabzon'da 48'dir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Değişken Türlerine Göre Demografik Dağılımları

Türü	Değişken	f	%
	Özelliği		
Cinsiyet	Kadın	134	47
	Erkek	151	53
	Toplam	285	100
Eğitim Durumu	Lisans	254	90,7
	Lisansüstü	26	9,3
	Toplam	280	100
Bölge	Marmara	38	13,2
	İç Anadolu	36	12,5
	G.D. Anadolu	30	10,8
	Akdeniz	31	10,8
	Doğu Anadolu	59	20,5
	Ege	45	15,6
	Karadeniz	48	16,7
	Toplam	287	100
Yaşadığı Yer	Memleketim	132	45,9
	Eşim memleketim	33	11,4
	Memleketim değil	122	42,5
	Toplam	287	100
Görev Yaptığı Yerleşim	İl merkezi	129	45,7
	İlçe merkezi	57	20,2
	Köy	96	34,1
	Toplam	282	100
Öğrenci Sayısı	Küçük	90	31,5
	Orta	84	29,4
	Büyük	61	21,4
	Toplam	285	100
Kıdem Yılı	1 yıl	37	13,4
	2-6 yıl arası	71	25,8
	7-11 yıl arası	92	33,4
	12-16 yıl arası	40	14,5
	17 ve üstü	35	12,7
	Toplam	275	100

Tablo 1’de görüldüğü araştırmaya katılan öğretmenlerin 134’ü erkek, 151 kadın; 254’ü lisans, 26’sı lisansüstü eğitim mezunu; 37’sinin mesleki kıdemi 1 yıl, 77’sinin 2-6; 92’sinin 7-11 ve 40’ının 12-16 yıl arasıyken 35’inin 17 yıl ve üstü ’dür. Öğretmelerin 90’ı küçük, 84’ü orta ve 61’i büyük okulda; 129’u il merkezindeki, 57’si ilçe merkezindeki ve 96’sı köydeki okulda; 132’si memleketinde ve 122’si başka bir ilde görev yapmaktadırlar.

Ölçme Aracı ve Verilerinin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Taşdan (2013) tarafından geliştirilen “Okulda Örgütsel Kimlik Ölçeği” kullanılmıştır. Alanyazın taraması sonucu ulaşılan ölçekler ve araştırmalardan (Dutton ve Dukerich, 1991; Edwards ve Peccei, 2007; Edwards, 2005; Johnson, Johnson ve Heimberg, 1999; Melewar, 2003; Miller, Allen, Casey ve Johnson, 2000; Scott, Corman ve Cheney, 1998; Tüzün, 2006) yola çıkılarak geliştirilen ölçek 5’li likert tipinde ve 48 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek geliştirilirken verilerin faktör çözümlemesine uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity testi sonuçları incelenmiş, bu değerlerin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür (KMO=0.96; Barlett Sphericity testi $\chi^2=19112,082$, $sd=351$ $p<.001$). Toplam faktör sayısına karar verme sürecinde öz değer, çizgi grafiği ve toplam varyansa katkı yüzdesi ölçüt kullanılmıştır. Sonuçta ölçeğin 4 alt boyutla sınırlandırılmasına karar verilmiştir.

Okullarda Örgütsel Kimlik Algısı Ölçeğinin “Amaç ve Değer Paylaşımı” alt boyutunda 12 madde yer almaktadır. Bu boyutta yer alan maddelerin faktör yüklerinin. 82 ile .44 arasında değiştiği ve bu boyutta yer alan maddelerin ölçeğe ait toplam varyansın % 6,54’ünü açıkladığı görülmektedir. Ölçeğin bu alt boyutuna ait Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise. 94’tür. Ölçeğin “İmaj” alt boyutunda toplam 10 madde yer almakta ve bu maddelerin faktör yük değerleri .58 ile .78 arasında değişmektedir. Bu boyuttaki maddeler ölçeğe ait varyansın % 4,21’ini açıklamaktadır. Bu alt boyuta ait Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise .94’tür. “İletişim” boyutunda yer alan 11 madde ise ölçeğe ait toplam varyansın % 4,83’ünü açıklamakta ve bu boyuttaki maddelerin faktör yük değerleri ise .46 ile .76 arasında değişmektedir. Ölçeğin bu alt boyutuna ait Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise .95’tir. “Özdeşleşme” boyutunda yer alan 15 madde ise toplam varyansın % 53,94’ünü açıklamakta ve bu boyuttaki maddelerin faktör yük değerleri .50 ile .78 arasında değişmektedir. Ölçeğin bu boyutuna ait Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise .97’dir. Okullarda Örgütsel Kimlik Algısı Ölçeğinde yer alan 48 madde birlikte toplam varyansın % 69.53’ünü açıklamakta ve ölçeğin geneline ilişkin Cronbach Alpha katsayısı ise .98’dir.

Verilerin Analizi

Araştırmada öğretmenlerin algıladıkları örgütsel kimlik düzeyi frekans, standart sapma ve aritmetik ortalama değerleri kullanılarak tespit edilmiştir. Öğretmenlerin algıladıkları örgütsel kimlik düzeylerinin kişisel değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğine tek yönlü ANOVA, t testi, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H, Tukey testleri uygulanarak karar verilmiştir.

Bulgular

Bu kısımda öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarını belirlemeye yönelik bulgular araştırmanın alt amaçlarına göre sırasıyla verilmiştir.

Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Kimlik Düzeyine İlişkin Bulgular

Tablo 2. Öğretmenlerin Örgütsel Kimlik Algılarına Yönelik Betimsel İstatistikler

Boyutlar	n	K	En yüksek puan	En düşük puan	\bar{X}	\bar{X}/K	S
Örgütsel Kimlik	287	48	48	240	156,46	3,25	46,46
Amaç ve Değer Paylaşımı	287	12	12	60	41,69	3,41	12,92
İmaj	287	10	10	50	30,09	3,00	11,09
İletişim	287	11	11	55	35,64	3,24	11,10
Özdeşleşme	287	15	15	75	49,03	3,26	17,35

Öncelikle “Okulda Örgütsel Kimlik Algısı Ölçeği”nin her bir alt boyutundaki ortalama puanlar, ilgili boyuttaki madde madde sayısına (K) bölünerek 1-5 arası ortalamaya dönüştürmüş ve ortalamalar birbirleriyle karşılaştırılabilir hale getirilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi ilköğretim okulu öğretmenlerinin “Örgütsel Kimlik” ölçeğinin geneline ilişkin ortalama puanı $\bar{X} = 3,25$, “Amaç ve Değer Paylaşımı” boyutuna ilişkin ortalama puanı $\bar{X} = 3,41$; “İmaj” boyutuna ilişkin ortalama puanı $\bar{X} = 3,00$, “İletişim” boyutuna ilişkin ortalama puanı $\bar{X} = 3,24$ ve “Özdeşleşme” boyutuna ilişkin ortalama puanı ise $\bar{X} = 3,26$ ’dır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Örgütsel Kimlik Algısı Ölçeğinin Tüm Boyutunda En Çok Benimsedikleri İfadeler

Boyut	Ölçekteki İfade	\bar{X}	S
Amaç ve Değer Paylaşımı	Bu okulun genel amaçlarını bilirim.	3,57	1,26
	Bu okulun misyonunu bilirim.	3,57	1,25
	Bu okulun başarısının (ününün) olması benim için önemlidir.	3,54	1,35
İmaj	Bu okul saygıdeğer bir okuldur.	3,24	1,33
	Başkalarının bu okul hakkındaki düşünceleri beni çok ilgilendirir.	3,11	1,27
	Başka insanlar da çalıştığım okula saygı gösterirler.	3,09	1,32
İletişim	Okul dışında da bu okul çalışanlarıyla zaman geçirmekten hoşlanırım.	3,43	1,26
	Bu okuldaki insan ilişkileri diğer okullardan olumlu yönde farklıdır.	3,39	1,23
	Bu okuldaki yöneticilerin bizimle iletişimi, diğer okullardaki öğretmen-yönetici iletişiminden farklıdır.	3,34	1,27
Özdeşleşme	Bu okulda işler tersine gitmeye başlarsa huzursuzluk hissederim	3,63	1,34
	Bu okul çalışanları hakkında konuşurken “onlar” yerine “biz” demeyi tercih ederim	3,57	1,37
	Kendimi bu okulun bir bireyi olarak düşünmekteyim.	3,54	1,33

Tablo 3’teki öğretmenlerin her bir alt boyutta en çok benimsediği ifadeler incelendiğinde, “Amaç ve Değer Paylaşımı” boyutunda “Bu okulun genel amaçlarını bilirim.” ($\bar{X} = 3,57$), ve “Bu okulun misyonunu bilirim.” ($\bar{X} = 3,57$), “İmaj” boyutunda “Bu okul, saygıdeğer bir okuldur.” ($\bar{X} = 3,24$), “İletişim” boyutunda “Okul dışında da bu okul çalışanlarıyla zaman geçirmekten hoşlanırım.” ($\bar{X} = 3,43$) ve “Özdeşleşme” boyutunda ise “Bu okulda işler tersine gitmeye başlarsa huzursuzluk hissederim.” ($\bar{X} = 3,63$) ifadelerinin en çok benimsenen ifadeler olduğu görülmektedir.

Kişisel Değişkenlere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının, kişisel ve okulun özelliklerine göre farklılık gösterip-göstermediğine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Kimlik Düzeyinin, Çalışılan Bölgeye İlişkin Tek Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

Bölge	N	\bar{X}	S	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P	Fark
Marmara	38	96,57	38,81	Gruplararası	273439,0	6	45573,17	37,08	.00	1-2; 1-3
İç Anadolu	36	129,33	18,39	Grupiçi	344126,4	280	1229,02			1-4;1-3
G.D. Anadolu	30	144,96	37,22	Toplam	617565,4	286				1-6;1-7
Akdeniz	31	199,25	26,22							2-3; 2-4
Doğu Anadolu	59	167,74	46,43							2-5;2-6
Ege	45	186,71	30,23							2-7; 3-4
Karadeniz	48	161,56	32,75							3-6;4-5
Toplam	287	156,46	46,46							4-7

Tablo 4'te görüldüğü gibi öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları, görev yaptıkları bölgeye göre anlamlı farklılık göstermektedir [$F(6,280)=37,08;p<.01$]. Öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı ölçeğinin geneline ilişkin puanlarının ortalaması incelendiğinde en yüksekte, en düşüğe doğru sırasıyla; Akdeniz ($\bar{X}=199,25$), Ege ($\bar{X}=186,71$), Doğu Anadolu ($\bar{X}=167,74$), Karadeniz ($\bar{X}=161,56$), Güneydoğu Anadolu ($\bar{X}=144,96$), İç Anadolu ($\bar{X}=129,33$) ve Marmara ($\bar{X}=96,57$) bölgesi olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları arasındaki farkın kaynağını bulmaya yönelik yapılan Tukey testi sonucuna göre; Akdeniz, Ege, Doğu Anadolu, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu bölgelerindeki öğretmenlerin ve Marmara bölgesinde görev yapan öğretmenlere göre; Akdeniz, Ege, Doğu Anadolu, Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki öğretmenlerin İç Anadolu bölgesinde görev yapan öğretmenlere göre; Akdeniz ve Ege bölgesindeki öğretmenlerin Güney Doğu Anadolu bölgesinde görev yapan öğretmenlere göre; Akdeniz bölgesindeki öğretmenlerin Karadeniz ve Doğu Anadolu bölgesindeki öğretmenlere göre örgütsel kimlik algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Kimlik Düzeyinin, Yaşadıkları Yere İlişkin Tek Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

Yaşanılan Yer	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P
Memleketim	132	161,75	41,24	Gruplar Arası	8376,27	2	4188,13	1,95	.14
Eşimin memleketi	33	145,87	43,78	Gruplar içi	609189,15	284	2145,03		
Memleketim değil	122	153,61	51,82						
Toplam	287	156,46	46,46	Toplam	617565,43	286			
Amaç ve Değerler Paylaşımı									
Memleketim	132	42,75	12,26	Gruplar Arası	273,54	2	136,77	,81	,44
Eşimin memleketi	33	40,66	11,35	Gruplar içi	47469,46	284	167,14		
Memleketim değil	122	40,82	13,97	Toplam	47743,01	286			
Toplam	287	41,69	12,92						
İmaj									
Memleketim	132	30,96	9,651	Gruplar Arası	516,81	2	258,40	2,11	,12
Eşimin memleketi	33	26,54	10,60	Gruplar içi	34690,45	284	122,14		
Memleketim değil	122	30,11	12,49	Toplam	35207,26	286			
Toplam	287	30,09	11,09						
İletişim									
Memleketim	132	37,29	10,02	Gruplar Arası	769,71	2	384,85	3,16	,04
Eşimin memleketi	33	32,66	11,93	Gruplar içi	34490,03	284	121,44		
Memleketim değil	122	34,66	11,77	Toplam	35259,74	286			
Toplam	287	35,64	11,103						
Özdeşleşme									
Memleketim	132	50,73	16,80	Gruplar Arası	814,00	2	407,00	1,35	,26
Eşimin memleketi	33	46,00	17,39	Gruplar içi	85376,71	284	300,62		
Memleketim değil	122	48,00	17,88	Toplam	86190,71	286			
Toplam	287	49,03	17,35						

Öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları, yaşadıkları yere göre [F(2,284)=1,95; p>.05] anlamlı farklılık göstermemektedir. Yine Tablo 5'te görüldüğü öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları "Amaç ve Değer Paylaşımı" [F(2,284)=0,81; p>.05], "İmaj" [F(2,284)=2,11; p>.05] ve "Özdeşleşme" [F(2,284)=1,35; p>.05] alt boyutlarında yaşadıkları göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşadıkları yerin memleketleri olup-olmamasına göre ise "İletişim" [F(2,284)=3,16; p<.05] alt boyutunda algılarının farklılaştığı görülmektedir. Farkın kaynağını bulmaya yönelik yapılan Tukey testi sonuçlarına, kendi "memleketinde" görev yapan öğretmenlerin, iletişim algıları kendi "memleketinde olmayan" öğretmenlere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 6. Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Kimlik Düzeyinin, Yerleşim Yerine İlişkin Tek Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

Yerleşim Yeri	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P	Fark
İl merkezi	129	142,37	50,56	Gruplar Arası	46232,85	2	23116,4	11,30	.00	1-2
İlçe merkezi	57	168,42	45,10	Gruplar içi	570362,78	279	2044,31			1-3
Köy merkezi	96	167,87	36,87	Toplam	616595,63	281				
Toplam	282	156,32	46,84							
<i>Amaç ve Değerler Paylaşımı</i>										
İl merkezi	129	37,79	13,649	Gruplar Arası	3605,18	2	1802,59	11,53	,00	1-2
İlçe merkezi	57	44,26	13,863	Gruplar içi	43593,14	279	156,24			1-3
Köy merkezi	96	45,33	9,724	Toplam	47198,33	281				
Toplam	282	41,67	12,96							
<i>İmaj</i>										
İl merkezi	129	26,90	11,20	Gruplar Arası	2482,76	2	1241,38	10,65	,00	1-2
İlçe merkezi	57	33,84	12,90	Gruplar içi	32522,08	279	116,56			1-3
Köy merkezi	96	32,06	8,60	Toplam	35004,85	281				
Toplam	282	30,06	11,16							
<i>İletişim</i>										
İl merkezi	129	32,49	12,37	Gruplar Arası	2328,16	2	1164,08	9,97	,00	1-2
İlçe merkezi	57	37,01	8,89	Gruplar içi	32557,63	279	116,69			1-3
Köy merkezi	96	38,78	9,48	Toplam	34885,80	281				
Toplam	282	35,54	11,14							
<i>Özdeşleşme</i>										
İl merkezi	132	50,73	16,80	Gruplar Arası	814,00	2	407,0	1,35	.26	
İlçe merkezi	33	46,00	17,39	Gruplar içi	85376,71	284	300,6			
Köy merkezi	122	48,00	17,88	Toplam	86190,71	286				
Toplam	287	49,03	17,35							

Tablo 6’da görüldüğü gibi ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları, ölçeğin genelinde [F(2,279)=11,30;p<.01], “Amaç ve Değer Paylaşımı”, [F(2,279)=11,53;p<.01], “İmaj”[F(2,279)=10,65; p<.01] ve “İletişim” [F(2,279)=9,97;p<.01] alt boyutlarında, görev yaptıkları yerleşim yerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bununla birlikte yine tabloda görüldüğü gibi “Özdeşleşme” alt boyutunda [F(2,279)=1,35; p>.05] öğretmenlerin kimlik algısı yerleşim yerine göre, anlamlı farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları yerleşim yerinden kaynaklı, farkın kaynağını bulmaya yönelik yapılan Tukey testi sonuçlarına göre; ölçeğin genelinde ve “Amaç ve Değer paylaşımı”, “İmaj” ile “İletişim” alt boyutlarında köylerde ve ilçe merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları, il merkezinde görev yapan öğretmenlere göre daha yüksektir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Kimlik Düzeyinin, Okuldaki Öğrenci Sayısına İlişkin Tek Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

Öğrenci Sayısı	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P	Fark
Küçük	90	171,63	40,30	Gruplar Arası	54557,92	2	27278,9	13,45	,00	1-2
Orta	84	151,26	51,60	Gruplar içi	470321,20	282	2027,24			1-3
Büyük	61	133,36	41,77	Toplam	524879,13	284				
Toplam	285	154,41	47,36							
Amaç ve Değer Paylaşımı										
Küçük	90	46,58	10,48	Gruplar Arası	5047,06	2	2523,5	16,77	,00	1-2
Orta	84	40,03	13,94	Gruplar içi	34910,61	282	150,47			1-3
Büyük	61	35,03	12,23	Toplam	39957,68	284				2-3
Toplam	285	41,24	13,06							
İmaj										
Küçük	90	33,21	33,21	Gruplar Arası	2644,02	2	1322,01	10,96	,00	1-3
Orta	84	30,01	30,01	Gruplar içi	27971,05	282	120,56			2-3
Büyük	61	24,68	24,6	Toplam	30615,08	284				
Toplam	285	29,85	29,85							
İletişim										
Küçük	90	38,30	10,78	Gruplar Arası	1640,22	2	820,11	6,72	,00	1-2
Orta	84	33,90	12,32	Gruplar içi	28286,07	282	121,92			1-3
Büyük	61	31,96	9,42	Toplam	29926,29	284				
Toplam	285	35,08	11,30							
Özdeşleşme										
Küçük	90	53,53	16,20	Gruplar Arası	5225,79	2	2612,8	8,87	,00	1-2
Orta	84	47,30	18,10	Gruplar içi	68281,79	232	294,31			1-3
Büyük	61	41,67	17,18	Toplam	73507,59	234				
Toplam	285	48,22	17,72							

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları, ölçeğin genelinde öğretmenlerin görev yaptıkları okulun büyüklüğüne göre $[F(2,284)=13,45;p<.01]$ anlamlı farklılık göstermektedir. Yine tabloda görüldüğü öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları “Amaç ve Değer Paylaşımı” $[F(2,284)=16,77; p<.01]$, “İmaj” $[F(2,284)=10,96;p<.01]$, “İletişim” $[F(2,284)=6,72;p<.01]$ ve “Özdeşleşme” $[F(2,284)=8,87; p<.01]$ alt boyutlarında görev yaptıkları okulun büyüklüğüne göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın kaynağını bulmaya yönelik yapılan Tukey testi sonuçlarına göre; ölçeğin genelinde ve “Amaç ve Değer paylaşımı”, “İmaj” “İletişim” ile “Özdeşleşme” alt boyutlarında, küçük okullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları, orta ve büyük okullarda görev yapan öğretmenlere göre daha yüksektir. Yine ölçeğin genelinde ve tüm alt boyutlarda orta büyüklükte görev yapan okullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı, büyük okullarda görev yapan öğretmenlerden daha yüksektir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Kimlik Düzeyinin Cinsiyete Göre Farklılaşp-Farklılaşmadığına İlişkin t-Testi Sonuçları

Değişkenler	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kadın	134	150,74	49,53	283	1,91	0,05
Erkek	151	161,30	43,39			
Değişkenler	Amaç ve Değer Paylaşımı					
Kadın	134	40,36	13,52	283	1,15	0,11
Erkek	151	42,80	12,36			
Değişkenler	İmaj					
Kadın	134	29,25	11,75	283	1,19	0,23
Erkek	151	30,83	10,50			
Değişkenler	İletişim					
Kadın	134	34,38	12,25	283	1,74	0,08
Erkek	151	36,67	9,92			
Değişkenler	Özdeşleşme					
Kadın	134	46,73	18,10	283	2,06	0,40
Erkek	151	50,98	16,58			

Tablo 8’de görüldüğü gibi öğretmenlerin algıladıkları örgütsel kimlik düzeyi, cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [t(283)=1,91;p<.05]. Bu sonuç araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin (\bar{X} =161,30) örgütsel kimlik algılarının, kadın öğretmenlerin (\bar{X} =150,74) kimlik algılarından daha yüksek olduğunu göstermektedir. Yine tabloda görüldüğü gibi kadın ve erkek öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları “Amaç ve Değer Paylaşımı [t(283)=1,15;p<.05] İmaj, [t(283)=1,19;p<.05] İletişim [t(283)=1,74;p<.05] ve Özdeşleşme [t(283)=2,06;p<.05] alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Kimlik Düzeyinin, Mesleki Kıdemlerine Göre Farklılaşım-Farklılaşmadığına İlişkin Tek Boyutlu Varyans Analizi Sonuçları

Kıdem	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P	Fark
1 yıl	37	155,32	56,26	Gruplar Arası	22561,20	4	5640,30	2,68	,03	3-5
2-6 yıl arası	71	153,61	47,78	Gruplar içi	567143,76	270	2100,53			
7-11 yıl arası	92	147,23	41,66	Toplam	589704,96	274				
12-16 yıl arası	40	157,00	45,77							
17 ve üstü	35	176,85	39,73							
Toplam	275	155,17	46,39							
Amaç ve Değer Paylaşımı										
1 yıl	37	43,45	15,35	Gruplar Arası	1510,46	4	377,61	2,31	,05	
2-6 yıl arası	71	41,11	12,49	Gruplar içi	44082,21	270	163,26			
7-11 yıl arası	92	38,77	11,15	Toplam	45592,67	274				
12-16 yıl arası	40	41,02	13,63							
17 ve üstü	35	45,91	13,37							
Toplam	275	41,24	12,89							
İmaj										
1 yıl	37	28,67	11,70	Gruplar Arası	1525,85	4	381,46	3,20	,01	1-5
2-6 yıl arası	71	29,23	11,66	Gruplar içi	32129,78	270	118,99			2-5
7-11 yıl arası	92	28,53	10,56	Toplam	33655,63	274				3-5
12-16 yıl arası	40	29,65	10,96							
17 ve üstü	35	35,91	9,118							
Toplam	275	29,83	11,08							
İletişim										
1 yıl	37	34,81	13,48	Gruplar Arası	681,32	4	170,33	1,39	,23	
2-6 yıl arası	71	35,04	11,45	Gruplar içi	32978,51	270	122,14			
7-11 yıl arası	92	33,88	9,84	Toplam	33659,84	274				
12-16 yıl arası	40	36,60	11,03							
17 ve üstü	35	38,74	10,38							
Toplam	275	35,32	11,08							
Özdeşleşme										
1 yıl	37	48,37	20,26	Gruplar Arası	2722,62	4	680,65	2,33	,05	
2-6 yıl arası	71	48,22	18,30	Gruplar içi	78559,94	270	290,96			
7-11 yıl arası	92	46,05	15,90	Toplam	81282,56	274				
12-16 yıl arası	40	49,77	16,13							
17 ve üstü	35	56,28	14,26							
Toplam	275	48,77	17,22							

Tablo 9'da görüldüğü gibi öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları, mesleki kıdemlerine göre [F(4,270)=2,68;p<.05] anlamlı farklılık göstermektedir. Yine tabloda görüldüğü gibi örgütsel kimliğin alt boyutu olan "İmaj" [F(4,270)=3,20;p<.05] boyutunda, örgütsel kimlik algıları mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın kaynağını bulmaya yönelik yapılan Tukey testi sonuçlarına göre; örgütsel kimlik ölçeğinin genelinde 17 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin, 7-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre göre örgütsel kimlik algıları daha yüksektir. Yine imaj alt boyutunda, 17 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olan öğretmenler, 1, 2-6, 7-11 ve 12-16 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre örgütsel kimlik algıları daha yüksektir.

Öğretmenlerin, örgütsel kimlik algıları "Amaç ve Değer Paylaşımı" [F(4,270)=2,31; p>.05] "İletişim" [F(4,270)=1,39;p>.05] ve "Özdeşleşme" [F(4,270)=2,33;p>.05] alt boyutlarında öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Algıladıkları Örgütsel Kimlik Düzeyinin Eğitim Düzeyine Göre Farklılaşım-Farklılaşmadığına İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Lisans	254	139,69	35482,50	3097,50	.60
Lisansüstü	26	148,37	3857,50		
Toplam	280				
Amaç ve Değer Paylaşımı					
Lisans	254	139,98	35554,00	3169,00	,73
Lisansüstü	26	145,62	3786,00		
Toplam	280				
İmaj					
Lisans	254	138,22	35108,00	2723,00	,14
Lisansüstü	26	162,77	4232,00		
Toplam	280				
İletişim					
Lisans	254	141,12	35843,50	3145,50	,69
Lisansüstü	26	134,48	3496,50		
Toplam	280				
Özdeşleşme					
Lisans	254	140,10	35586,50	3201,50	,79
Lisansüstü	26	144,37	3753,50		
Toplam	280				

Tablo 10 incelendiğinde öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları ölçeğinin genelinde [U=3097,50; p>.05] ve “Amaç ve Değer Paylaşımı” [U=3169,00; p>.05] “İmaj” [U=2723,00; p>.05] “İletişim” [U=3145,50; p>.05] ve “Özdeşleşme” [U=3201,50; p>.05] alt boyutlarında eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Araştırmanın sonucunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel kimlik algılarının ölçeğinin genelinde ve tüm alt boyutlarında (Amaç ve Değer Paylaşımı; İmaj; İletişim ve Özdeşleşme) “orta” düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin okula ilişkin örgütsel kimlik algılarının orta düzeyde çıkması önemlidir. Çünkü çalışanların örgütsel kimlik algılarının yüksek ya da düşük olması, örgütün temel değerleri, kültürü ve performansının artırılmasıyla doğrudan ilgilidir. Alanyazında yer alan birçok çalışmanın (Albert ve Whetten, 1985; Dutton ve Dukerich, 1991; Whetten, Lewis ve Mischel, 1992) sonucu, örgütsel kimlik algısı yüksek olan çalışanların, örgütün temel değerlerini ve kültürünü daha çok benimsediklerini ve örgütsel amaçlar için daha fazla çaba sarf ettiklerini ortaya koymaktadır. Petersen’in (1997) yaptığı çalışmada da okulda öğretmenlerin örgütsel kimlik algıları yüksek olduğunda, okulun çıkarlarını korumak için daha fazla çaba gösterdikleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin ölçekte en çok benimsedikleri ifadeler incelendiğinde; “Amaç ve Değer Paylaşımı” boyutunda “Bu okulun genel amaçlarını ve misyonunu bilirim”, “İmaj” boyutunda “Bu okul, saygıdeğer bir okuldur.” “İletişim” boyutunda “Okul dışında da bu okul çalışanlarıyla zaman geçirmekten hoşlanırım.” ve “Özdeşleşme” boyutunda ise “Bu okulda işler tersine gitmeye başlarsa huzursuzluk hissederim.” olduğu görülmüştür. Petersen’in (1997) okul yöneticilerinin sahip oldukları değerler ile örgütsel kimlik ilişkisini araştırdığı çalışmada, öğretmenlerin okulun vizyonu paylaştıklarında ve misyonuna uygun davrandıklarında, okulun gelişimi için daha fazla katkı verdikleri belirlenmiştir. Pascarella ve Frohman (1989) yaptıkları çalışmada benzer sonuçlar bulmuşlardır. Pascarella ve Frohman’ın (1989) çalışmasında da çalışanların amaçları ile örgütün amaçları arasındaki uyum azaldığında, çalışanın örgütten ayrılma isteğinin arttığı belirlenmiştir. Bu durum öğretmenler için de geçerlidir, öğretmenler de okulun amaçlarını paylaşmadıklarında, okuldan ayrılmak istemektedirler. Petersen (1997)’in eğitim çalışanlarıyla yaptığı çalışmada eğitimin amaçlarının gerçekleşmediği ortamlarda, örgütsel kimliğim oluşmasının zor olacağını sonucu ortaya çıkmıştır. Bhattacharya ve Sen (2003) tarafından yapılan

çalışmada, çalışanın kendisini örgütün kimlik özellikleriyle tanımlaması için, çalışanın örgütle etkileşiminin belirgin ve anlamlı olması gerektiği belirtilmiştir. Buna ek olarak araştırmalar göstermiştir ki, örgütün kimliğiyle tanımlayan örgüt üyeleri, örgütsel hedefleri kendi bireysel hedefleri gibi kabul etmekte, örgüte daha sadık ve uyumlu olmaktadır (Dutton ve diğerleri, 1994). Bununla birlikte çalışanların yaşadığı kimlik korkusu, bireylerin örgütten destek, saygı ve kimlik talep etmelerine yol açmıştır (Zagenczyk, 2006).

Araştırmada öğretmenlerin okula ilişkin örgütsel kimlik algılarının, bölgelere göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Akdeniz bölgesinde görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının en yüksek, Marmara bölgesinde görev yapan öğretmenlerin ise en düşük olduğu görülmüştür. Türkiye’de yaşanan iç göçten dolayı Marmara Bölgesi’nde oluşan kozmopolit demografik yapının okullara da yansıdığı ve bu durumun da öğretmenlerin okula ilişkin örgütsel kimlik algılarını olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Bu sonucu destekler biçimde Taşdan’ın (2008) Türkiye’deki öğretmenlerin bireysel değerleri ile okulun örgütsel değerleri arasındaki uyum düzeyini araştırdığı çalışmada da yine öğretmenlerin değer uyum düzeylerinin, görev yaptıkları bölgeye göre farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca bu araştırmada Akdeniz, Ege, Doğu Anadolu, Karadeniz, Güneydoğu Anadolu ve İç Anadolu bölgelerindeki öğretmenlerin, Marmara bölgesinde görev yapan öğretmenlere göre örgütsel kimlik algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Taşdan’ın (2008) yaptığı araştırmada da Karadeniz Bölgesi’ndeki öğretmenlerin değer uyum düzeyinin, Marmara, Ege, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde çalışan öğretmenlerin değer uyum düzeyinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Kendi memleketinde görev yapan öğretmenlerin, farklı bir memlekette görev yapan öğretmenlere göre örgütsel kimlik algılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Yine iletişim alt boyutunda “memleketinde” görev yapan öğretmenlerin, kimlik algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin kendi memleketlerinde görev yapmaları okuldaki çalışanlar, öğrenciler ve okul çevresi ile daha olumlu iletişim kurmalarına sebep olduğu ve bu pozitif iletişimin de öğretmenlerin, kimlik algılarına katkı getirdiği düşünülmektedir.

Araştırmanın sonucunda ölçeğin genelinde ve “Amaç ve Değer paylaşımı”, “İmaj” ile “İletişim” alt boyutlarında, köylerde ve ilçe merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının, il merkezinde görev yapan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yerleşim yerleri küçüldükçe, okuldaki öğretmen sayısı azalmakta, okullar küçülmekte ve informal iletişim artmaktadır. Bu da öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarına etki etmektedir. Erel-Yetim (2010)’in genel liselerde yaptığı araştırma, öğretmenlerin örgütsel iletişimlerini arttıkça, örgütsel özdeşleşmelerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Görüldüğü gibi Erel-Yetim (2010) tarafından yapılan araştırmanın sonuçları, bu araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir.

Küçük okullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının ölçeğin genelinde ve tüm alt boyutlarında, orta ve büyük okullarda görev yapan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Yine ölçeğin genelinde ve tüm alt boyutlarda orta büyüklükte okullarda görev yapan öğretmenlerin, örgütsel kimlik algısı, büyük okullarda görev yapan öğretmenlere göre daha yüksektir. Yani okullar küçüldükçe öğretmenlerin görev yaptıkları okulun imajını, amaç ve değerlerini paylaşma düzeyleri artmakta ve öğretmenler kendilerini okula daha fazla ait hissetmektedirler. Son dönemlerde okul büyüklüğü konusunda yapılan araştırmaların tamamında, okulların küçülmesinin fiziksel altyapı ve insan boyutu bakımından öğrenme için daha uygun koşullar sağladığını ve üstünlüklerin sakıncalarından çok daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır (Allen, 2002; Cotton, 1996; Cox, 2002; Craig, 2000; Dee, Ha ve Jacob, 2002; Hammond, Ross ve Milliken, 2006, 2007; Hampel, 2002; Harris, 2006 /2007; Johnson, 2002; Leithwood ve Jantzi, 2009; Pool, 2002; Wasley, 2002; Aktaran Karakütük, Tunç, Bülbül, Özdem, Taşdan, Çelikalı ve Bayram, 2012).

Araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının, kadın öğretmenlerin kimlik algılarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çobanoğlu (2008)'nin araştırmasında da anlamlandırılmış dış imaj düzeyinde, erkek öğretmenlerin çevredeki insanların okulları konusundaki görüşlerini kadın öğretmenlere göre daha çekici buldukları görülmüştür. Gülşen'in (2010) kamu ve özel banka çalışanları ile yaptığı araştırmada da çalışanların örgütsel kimlik algılarının, cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır.

Araştırmada ölçeğin genelinde 17 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin, 7-11 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre, örgütsel kimlik algılarının daha yüksek olduğu, yine imaj alt boyutunda, 17 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olan öğretmenlerin, 1, 2-6, 7-11 ve 12-16 yıl arası mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre kimlik algılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çobanoğlu (2008)'un yaptığı araştırmada 16 yıldan fazla hizmet süresine sahip olanların, daha az hizmet süresi olanlara göre, okullarının anlamlandırılmış dış imajını daha çekici buldukları görülmüştür. Buna göre, 16 yıldan fazla bir hizmet süresine sahip olan öğretmenlerin, çevredeki insanların okulları konusunda ne düşündüğünü ve daha çekici buldukları söylenebilir. Gülşen (2010)'in banka çalışanları ile yaptığı araştırmada beş yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip çalışanların örgütsel kimlik algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça okula ilişkin örgütsel kimlik algılarının da arttığını göstermektedir.

Araştırmada ilköğretim okullarındaki öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının eğitim durumlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ancak bu sonuçlara çelişen araştırma sonuçları bulunmaktadır. Tüzün (2006)'ün Ankara'da bulunan özel ve kamu sermayeli banka çalışanları ile yaptığı araştırmada düşük eğitim seviyesindeki çalışanların örgütsel kimlik algılarının, orta ve yüksek düzeydeki çalışanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Gülşen (2010)'in banka çalışanları ile yaptığı araştırmada lise mezunlarının örgütsel kimliklenme algısı diğerlerine göre daha yüksek ve işten ayrılma niyetlerinin de oldukça düşük olduğu saptanmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler geliştirmiştir: 1-Öğretmenlerin orta düzeyde olan örgütsel kimlik algılarının yükseltilmesi için, eğitim yöneticileri ve okul yöneticileri daha olumlu ve daha insan merkezli bir kurum kültürünün oluşması için tedbirler almalıdırlar. 2- Okullarda amaç ve misyonun belirlenmesinde öğretmenlerin ve tüm okul çalışanlarının aktif katılımı sağlanmalı. 3- Araştırmada küçük okullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel kimlik algılarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu sebepten çok büyük ve öğrencisi kalabalık okullar yerine, daha küçük ve az öğrencili okullar tercih edilmeli. 4- Örgütsel kimlik, birçok değişken ile ilişkili bir değişkendir. Örgütsel kimlik konusu örgütsel değişim, örgütsel bağlılık, örgütsel adanmışlık, vatandaşlık ve iş doyumu ile ilişkilendirilerek çalışılmalıdır. 5- Bu araştırmada kamu okullarındaki öğretmenlerin kimlik algısı çalışılmıştır. Bundan sonraki araştırmalar özel okullarda ve okul yöneticileri ile de konu çalışılmalıdır.

Kaynakça

- Albert, S. ve Whetten, D. A. (1985). Organizational identity. *Research in Organizational Behavior*, 7, 263-296.
- Altun, S. (2001). *Örgüt sağlığı*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Bhattacharya, C. B. ve Sen, S. (2003). Consumer-company identification: A framework for understanding consumer's relationship with companies'. *Journal of Marketing*, 67(2), 76-88.
- Brown, M. E. (1969). Identification and some conditions of organizational involvement. *Administrative science quarterly*, 14, 346-355.
- Cheney, G. ve Tompkins, P. K. (1987). Coming to terms with organizational identification and commitment. *Central states speech journal*, 38, 1-1
- Cherim, S. (2002). Influencing organizational identification during major change: a communication based perspective. *Human relations*, 55, 1117-1137.
- Çobanoğlu, F. (2008). *İlköğretim okullarında örgütsel kimlik ve örgütsel etkililik düzeyi (Denizli ili örneği)* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Dutton, J. ve Dukerich, J. (1991). Keeping an eye on the mirror: image and identity in organizational adaptation, *Academy of management review*, 34, 517-554.
- Dutton, J. E. ve Dukerich, J. M. ve Harquail, C. V. (1994). Organizational Images and Membership Commitment". *Administrative science quarterly*, 34, 239-263.
- Edwards M. R ve Peccei R. (2007) Organizational identification: Development and testing of a conceptually grounded measure. *European journal of work and organizational psychology*, 16(1), 25-57.
- Edwards, M. R. (2005). Organizational identification: A conceptual and operational review. *International journal of management reviews*, 7(4), 207-230.
- Erel-Yetim A.E. (2010). *Genel liselerde örgütsel iletişim ile öğretmenlerin örgütsel özdeşleşmeleri arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, A. (2003). Örgütsel iletişim ve adalet algılarının örgütsel kimlik üzerindeki etkileri. *Yönetim araştırmaları dergisi*, 3(2) 147-170.
- Foote, N. N. (1951). Identification as the basis for a theory of motivation. *American sociological review*, 16, 14-21.
- Garmon, M. (2004). The Relationship between organizational learning, culture, image, identity and identification: An empirical study. *Touro university international college of business administration*, Cypress, California.
- Gülşen, M. U. (2010) *Örgütsel adalet ve kimlikleme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Gebze.
- Hatch, M. J. ve Schultz, M. (1997). Relations between organization culture, identity and image. *European Journal of Marketing*, 31, 356-365.
- Johnson, W. L. Johnson, A. M. ve Heimberg, F. (1999). A Primary- and second-order component analysis of the organizational identification questionnaire. *Educational and psychological measurement*, 59(1), 159-170.
- Johnson, B., Stevens, J. J. ve Zvoch, K. (2007). Teachers' perceptions of school climate: a validity study of scores from the revised school level environment questionnaire. *Educational and psychological measurement*, 67(5). 833-844.
- Karakütük, K. Tunç, B. Bülbül, T. Özdem, G. Taşdan, M. Çelikaleli, Ö. ve Bayram, A. (2012). Türkiye'de genel ortaöğretim okullarının büyüklüğüne göre fiziksel koşulların yeterliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(2), 183-204.
- Larson, G. S. ve Pepper, G. L. (2003). Strategies for managing multiple organizational identifications. *Management communication quarterly*, 16(4), 528-557.

- Lee, S. M. (1969). Organizational identification of scientists. *Academy of management journal*, 12(3), 327-337
- Meyer, J. P., Becker, T. E. ve Scott Van Dick, R. (2006). Social identities and commitments at work: Toward an integrative model. *Journal of organizational behavior*, 27, 665-683.
- Miller, V. D., Allen, M., Casey, M. K. ve Johnson, J. R. (2000). Reconsidering the organizational identification questionnaire. *Management communication quarterly*, 13, 626-658.
- Moffitt, M. A. (1994). "A cultural studies perspective toward understanding corporate image: a case study of state farm insurance". *Journal of Public Relations Research*, 6(1), 41-66.
- Okay, A. (2000). *Kurum kimliği*, (2. bs.) Ankara: Media Cat Kitapları.
- Patchen, M. (1970). *Participation, Achievement, and involvement on the job*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Petersen, W. O. (1997). *Principals' values: coming to shared purposes through a values_laden sense of identity*. Speeches/meeting report Department of secondary education Towson State University
- Pascarella, P ve Frohman, M. A. (1989) The purpose-driven organization: Unleashing the power of direction and commitment. San Francisco: Jossey-Boss.
- Pratt, M. G. (1998). To be or not to be: Central questions in organizational identification. D. A. Whetten ve P. C. Godfrey (Ed.). *Identity in organizations içinde* (s. 171-207). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Riketta, M. (2005) Organizational identification: A meta-analysis. *Journal of vocational behavior* 66(2005), 358-384
- Rousseau DM. (1998). Why workers still identify with organizations. *Journal of Organizational Behavior*, 19(3), 217-233
- Rotondi, T. (1975). Organizational identification and group involvement. *Academy of management journal*, 18, 892-897.
- Scott, C. R. Corman, S. R. ve Cheney, G. (1998). Development of structural model of identification in the organization". *Communication Theory*, 8(3), 298-336.
- Scott, S. G. ve Lane, V.R. (2000). A stakeholder approach to organizational identity. *Academy of Management Review*, 25(1), 43-62.
- Taşdan, M. (2008). Türkiye'deki kamu ve özel ilköğretim okulu öğretmenlerinin bireysel değerleri ile okulun örgütsel değerleri arasındaki uyum düzeyi, iş doyumunu ve algılanan sosyal destek ile ilişkisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Taşdan, M. (2010) *Örgütsel kimlik. Yönetimde yeni yaklaşımlar*. H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz (Ed.). Ankara: Pegem Yayıncılık
- Taşdan, M. (2013) İlköğretim okullarında örgütsel kimlik algısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 46(2), 1-24
- Tüzün, İ. K. (2006). *Örgütsel güven, örgütsel kimlik ve örgütsel özdeşleşme ilişkisi; uygulamalı bir çalışma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Whetten, D. A., Lewis, D. ve Mischel, L. J. (1992). Towards an integrated model of organization identity and member commitment. *Paper presented at the annual meeting of the academy of management*. Las Vegas.
- Zagenczyk, T. J. (2006). *A social influence analysis of perceived organizational support* (Yayımlanmamış doktora tezi). Pittsburgh Üniversitesi Katz İşletme Fakültesi, ABD.